

ATT SKRIVA ESSÄ

En essä är en text där du diskuterar ett eget ämne ganska fritt. Essän går att jämföra med en debattartikel eftersom du ska föra ett resonemang och komma med egna åsikter. Skillnaden är att du inte måste komma fram till ett entydigt svar. Din essä ska stå på två ben; det ena är **fakta** och det andra **personliga tankar**, eller **resonemang**.

FÖRBEREDELSE

INSPIRATION

- Leta upp och läs en essä på nätet som tar upp ett ämne du är intresserad av.

RESEARCH

- Välj själv ett ämne du vill undersöka närmare.
- **Leta information** om ämnet du valt. Med mycket kunskap om ämnet kommer du att börja tänka i andra banor och resonera bättre.
- **Anteckna alla källor** (böcker, internetsidor etc.) du använder (författare, titel, publiceringsår). Du kommer behöva detta i källhänvisningen!
- Skriv ner **5-10 stödord** som sammanfattar ditt ämne.

FRÅGESTÄLLNING

- Formulera en **avgränsad frågeställning** om ditt ämne, dvs. försök ställa en **detaljerad fråga** som du ska svara på med din essä. Att den är avgränsad är viktigt för att din essä ska vara lätt att följa istället för att vara flummig och osammanhängande.

Exempel på förberedelseskiss:

- **Ämne:** Människomöten
- **Källor:**
 - SvD, 2009
- **Stödord:**
 - Rädsla
 - Ängest
 - Förståelse
- **Frågeställning:** "Kan förståelse för rädsla göra det lättare att träffa främmande människor?"

INNEHÅLL

RUBRIK

Din rubrik ska **presentera textinnehållet** och ditt ämne. Använd din **frågeställning** som en del av din rubrik.

Exempel på rubrik:

"Kan förståelse för rädsla göra det lättare att träffa främmande människor?"

INLEDNING

Här ska du **presentera ditt ämne** och sätta det i ett sammanhang. Skriv om hur du kom att välja ämnet och varför du är intresserad av det. I slutet av inledningen ska du skriva ut din **frågeställning**.

TEXTMASSA

Det är här du ska börja **diskutera**, med hjälp av **fakta** och **egna resonemang**. Kom ihåg att i en essä måste inte alla fakta finnas med, du som författare måste inte heller komma fram till en entydig slutsats. Det viktiga är att du **visar dina tankar** kring de fakta du presenterar.

Du kan till exempel komma fram till flera olika förklaringar eller svar på din frågeställning, det viktiga är då att diskutera vilka som är bra eller mindre bra och varför det är så.

Det svåraste för dig som författare är att **skapa en röd tråd** så ditt resonemang blir lätt att följa för läsaren. Använd dig av underrubriker om ditt problem eller frågeställning består av flera olika delar för att sedan knyta ihop alla på slutet. För att din text ska få en röd tråd måste du markera tydligt med hjälp av **referatmarkörer** och **källhänvisningar** vad som är fakta och vad som är dina egna funderingar.

För att din essä ska bli riktigt bra ska du ha ungefär lika mycket fakta som egna funderingar. Det ska märkas att din essä har stöd i fakta, men också att det är just du som är författaren.

AVSLUTNING

I avslutningen ska du **presentera svaret på din frågeställning**. Om du inte har kommit fram till något entydigt svar, kan du avsluta med en ny fråga eller ett konstaterande kring din frågeställning.

Det du ska tänka på är att det viktiga i en essä inte är det slutgiltiga svaret, utan hur du resonerar och hur du kommer fram till din slutsats. Även om slutet är öppet måste du hålla ihop texten och **avsluta på ett sammanfattande vis**.

Exempel på inledning:

”Instinkten att vara rädd för det okända må ha räddat våra förfäders liv, men har kommit att bli en socialt hämmande egenskap hos oss moderna människor.”

Fakta:

”Svenska Dagbladet rapporterade i oktober 2009 att forskare vid Stony Brook University utfört en studie som visade att en rädd person utsöndrar kemiska substanser (svett) som påverkar beteendet hos den denne möter.”

Resonemang:

”Detta får mig att fundera över hur stor del vår delvis primitiva biologi påverkar oss i mötet med nya människor, och hur mycket dess inflytande varierar hos olika personer.”

Exempel på avslutning:

”Kunskap och förståelse har varit människans främsta verktyg för att ta sig runt hinder, evolutionära som mer vardagliga. Därför anser jag att vi allihop borde se över våra uråldriga instinkter och inse att varelsen mitt emot oss inte är en sabeltandad tiger utan en människa, precis som vi själva.”

KÄLLFÖRTECKNING

Efter avslutningen måste du lista alla källor du hänvisat till i din essä så att läsaren ska kunna hitta informationen själv.

Exempel på källhänvisning:

[1] Persson, Olof. 2003. Studie vid Stoonny Brooks visar att rädsla luktar. Sydsvenska Dagbladet, Oktober 19, 2009. http://www.svd.se/nyheter/artikel_3281275.svd (Hämtad 2012-07-24).

SPRÅKTIPS

- Språket ska vara korrekt men samtidigt personligt. Du ska skriva på ett sätt som gör din text skön att läsa, istället för att skriva väldigt platt och trist som du skulle göra i en rapport eller ett referat, till exempel.
- Det är bra att tänka att din essä ska publiceras i en tidning vem som helst kan läsa, alltså ska språket inte vara avancerat och inte heller informellt.

CHECKLISTA

Kolla så att alla punkter finns med i din essä:

- Rubrik med din frågeställning
- Inledning
 - Syftet förklaras.
 - Frågeställningen presenteras.
- Textmassa
 - Med både fakta och egna funderingar.
 - Alla påståenden har källhänvisning.
- Sammanfattande avslutning med slutkläm.
- Fullständig källförteckning.

Uppfyllt alla punkter? Då har du skrivit en grym essä!